

Lausunto

08.08.2025

Asia: VN/7167/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Valtiovarainministeriö

Asia: VN/7167/2024 ja VN/10574/2025-VM-133

Lausunto luonnoksista hallituksen esityksiksi eduskunnalle laiksi kaivosmineraaliverolain muuttamisesta sekä laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Boliden Kevitsa Mining Oy (jatkossa ”Kevitsan kaivos” tai ”Kevitsa”) ja Boliden Harjavalta Oy kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto.

Lausuntomme sisältää huomiomme sekä kaivosmineraaliveron korotusesityksestä, että kaivostoiminnan suunnitellusta sähköveroluokan muutoksesta.

Boliden Kevitsa Mining Oy harjoittaa kaivostoimintaa Sodankylässä ja suorittaa malminetsintää Lapin alueella, mutta myös muualla Suomessa. Tämän lisäksi Boliden Harjavalta Oy jatkojalostaa merkittävän osan Kevitsan kaivoksen rikasteista metalleiksi.

Hallitus on päättänyt nostaa kaivosmineraaliveroa merkittävästi ja suunnittelee kaivosten siirtämistä korkeampaan sähköveroluokkaan. Nämä päätökset ovat ristiriidassa sekä hallitusohjelman, että

kansallisen mineraalistrategian kanssa, ja ne vaarantavat Suomen kyvyn turvata kriittiset raaka-aineet ja houkuttaa uusia kaivosinvestointeja Suomeen. Toteutuessaan veronkorotukset vähentävät kansantalouden verokertymää pidemmällä aikavälillä.

Esitys uhkaa Suomen kaivosteollisuuden kilpailukykyä, heikentää investointiympäristöä ja vaarantaa Suomen ja EU:n strategisen tavoitteen kriittisten raaka-aineiden omavaraisuudesta. Tilannetta pahentaa entisestään esitys kaivosten sähköveroluokan korottamisesta. Bolidenilla on kunnianhimoiset tavoitteet hiilidioksidipäästöjen vähentämisestä ja tämän tavoitteen saavuttamisessa tuotannon sähköistämällä on iso osansa. Suunniteltu sähköveroluokan korotus heikentää merkittävästi tavoitteen edellytyksiä ja romuttaa jo tehtyjen investointien kannattavuutta.

Toivomme hallitukselta toimia, jotka turvaisivat kotimaisen sekä EU:n raaka-aineomavaraisuuden. Raaka-aineiden rooli turvallisuuspolitiikassa ja huoltovarmuudessa tulee tulevaisuudessa korostumaan entisestään. Hiljattain hyväksytty kansallinen mineraalistrategia painottaa näitä asioita. Ilman raaka-aineita EU:n ja Suomen päästövähennystavoitteiden saavuttaminen on mahdotonta.

Boliden ja Kevitsan kaivos ovat sitoutuneet vähentämään CO₂-päästöjä Scope 1 ja 2 osalta 42 % ja Scope 3 osalta 30 % verrattuna vuoden 2021 päästöihin vuoteen 2030 mennessä. Kevitsan kaivos on investoinut muun muassa 14,6 M€ sähköavusteisiin kiviautoihin ns. Trolley-linjaan. Suunnitelmissa on ollut laajentaa verkkoa, mutta uuden sähköveron korotuksen vuoksi hankkeen toteuttamista joudutaan vakavasti uudelleenarvioimaan. Kevitsan kaivos on ottanut aktiivisen roolin sähköisten ratkaisujen kehityskumppanina ja käyttöönottajana, vaikka nämä ratkaisut ovat investointikustannuksiltaan toistaiseksi merkittävästi perinteistä teknologiaa kalliimpia ja omaavat pidemmät takaisinmaksuajat.

Sulfidimalmeista tuotetun nikkelikasteen saatavuudesta on tällä hetkellä pulaa markkinoilla. Indonesiassa tapahtuvan halvan, mutta ”likaisen” lateriitista tuotetun nikkelikasteen ylituotanto on pakottanut sulkemaan muualla maailmassa toimivia sulfidikaivoksia. Sulfidikaivoksilla on pääsääntöisesti huomattavasti matalampi hiilijalanjälki kuin lateriittikaivoksilla. Kevitsan sulfidimalmeista tuottamat rikasteet ovat siis erittäin tärkeitä lähteitä Harjavallan sulatolle.

Harjavallan sulaton rikastetarpeista Kevitsan tuotanto kattaa nikkelin osalta noin 40–50 % ja kuparin osalta noin 15–20 % tarpeista. Tuotannon väheneminen tai loppuminen Kevitsan kaivoksella vaikuttaisi merkittävästi myös muualla Suomessa kuin Sodankylässä.

EU:n primäärisen nikkelin kaivostuotanto vastaa tällä hetkellä 18 % sen primäärisen nikkelin kulutuksesta (44 kt Ni verrattuna 237 kt vuonna 2024 INSG:n mukaan). Tässä yhteydessä on syytä huomioida, että EU:n koko louhittu nikkeli tuotanto vuonna 2024 tuli vain kahdesta sulfidipohjaisesta nikkeli-kaivoksesta, jotka molemmat sijaitsevat Suomessa. Noin 11,5 kt Ni Kevitsan kaivokselta ja 32,3

kt Ni Terrafame Oy:ltä. Tämä korkea tuontiriippuvuuden taso ei ole pitkällä aikavälillä kestävä, kun huomioidaan nikkelin kysynnän nopea kasvu. Todellisuudessa EU:n tuontiriippuvuus nikkelistä on huomattavasti suurempi, kun huomioon nikkeli, joka sisältyy tuontituotteisiin kuten ruostumaton teräs, sähköautojen prekursorimateriaalit (esim. pCAM), sähköautojen akut, sähkö- ja elektroniikkalaitteet jne.

Suomella on merkittävä rooli EU:n kaivosteollisuudessa ja tätä kautta mineraalien omavaraisuuden kasvattamisessa ja Kiina-riippuvuuden vähentämisessä. Vuonna 2024 voimaantullut EU:n kriittisten raaka-aineiden asetus tavoittelee, että kunkin strategiseksi määritellyn 17 raaka-aineen kaivostuotanto kattaa vähintään 10 % EU:n kulutuksesta vuoteen 2030 mennessä. Tällä hetkellä tavoite nikkelin osalta saavutetaan Kevitsan ja Terrafamen kaivosten ansiosta. Nyt esitetyt veronkorotukset nostavat merkittävästi tuotantokustannuksia ja vaarantavat kaivosten tuotannon jatkumisen.

Jos Suomessa käytetty nikkeli tuotaisiin ulkomailta, sen hiilijalanjälki olisi merkittävästi korkeampi kuin Bolidenin Kevitsan kaivoksella ja Harjavallan sulatolla jatkojalostetun nikkelin hiilijalanjälki. Vuonna 2025 maailmanlaajuinen nikkelintuotanto aiheutti keskimäärin 38 tonnia hiilidioksidipäästöjä tuotettua nikkelitonnia kohden (lähde: CRU International 2025), kun taas Bolidenin keskiarvo on ollut vain 5 tonnia CO₂ per tuotettu nikkelitonni.

Eurooppalaiset tuottajat kohtaavat merkittäviä kustannushaittoja verrattuna globaaleihin kilpailijoihin johtuen korkeammista energia- ja työvoimakustannuksista, tiukemmista ympäristösäädöksistä, sekä EU:n päästökauppajärjestelmän (ETS) mukaisesta hiilihinnoittelusta. Nämä erot heikentävät liiketoimintaperustetta kotimaisen tuotantokapasiteetin ylläpitämiselle tai laajentamiselle.

Suomen kaivoksille suunniteltujen lisäverojen käyttöönotto pahentaisi tilannetta entisestään ja heikentäisi kilpailuasetelmaa EU:n ulkopuolella oleviin tuottajiin verrattuna. Tuodut metallit heijastavat usein alhaisempia tuotantokustannuksia, mutta huomattavasti korkeampia hiilijalanjälkiä. Lisäverot vääristävät markkinoita ja rankaisevat kestävästi toimivia EU-tuottajia, kuten Bolidenia.

Suunnitellut veroratkaisut vaarantavat Suomessa jopa tuhansien henkilötyövuosien ja satojen miljoonien eurojen verotulojen toteutumisen kaivosten elinkaaren aikana. Kevitsan kaivos työllistää suoraan noin 550 omaa työntekijää sekä noin 300 palvelutoimittajien työntekijää. Omista työntekijöistä noin 93 % on kotoisin Lapin läänistä ja 50 % Sodankylästä. Tämän lisäksi välilliset vaikutukset aluetalouteen ovat merkittävät.

Suunniteltu kaivosmineraali- ja sähköveron korotus lyhentäisi Kevitsan kaivoksen nykyistä elinkaarta. Veroratkaisut vaarantavat myös tälle vuosikymmenelle suunnitellun viidennen louhintavaiheen laajennuksen, joka toteutuessaan pidentäisi kaivoksen elinkaarta useilla vuosilla ja merkitsisi jopa yli miljardin euron investointia.

Lopuksi

Hallituksen suunnittelemat kaivosmineraali- ja sähköveron korotukset kohdistuvat suoraan tuotantokustannuksiin ja täten lyhentävät kaivosten elinkaarta ja vaarantavat tulevaisuuden investoinnit ja työpaikat. Esitetyillä veronkorotuksilla on suuri välillinen vaikutus koko Suomen metallienjalostusketjuun. Esitetyt veronkorotukset ovat ristiriidassa EU:n kriittisten raaka-aineiden asetuksen, sekä kansallisen mineraalistrategian kanssa.

Boliden Kevitsa Mining Oy sekä Boliden Harjavalta Oy katsoo, että hallituksen esitykset ovat huonosti valmisteltuja ja perusteltuja, eikä niistä ole tehty asianmukaisia vaikutusarviointeja. Esitämme, että hallitus pysäyttäisi esityksen valmistelun ja arvioisi uudelleen esitettyjen veronkorotusten vaikutuksen kaivostoiminnalle ja Suomessa toimivalle metallienjalostuksen arvoketjulle.

Hallituksen tulisi tehdä toimia, jotka vahvistavat luottamusta ja säilyttäisivät verotuksen pitkäjänteisyyden ja ennakoitavuuden, jotta Suomeen suuntautuvat investoinnit eivät vaarannu ja työpaikat säilyvät.

8.8.2025

Tom Söderman

Toimitusjohtaja

Boliden Kevitsa Mining Oy

Antti Kontiainen

Toimitusjohtaja

Boliden Harjavalta Oy

Söderman Tom
Boliden Kevitsa Mining Oy